УДК 636.612.018

ФЕНОТИПІЧНА КОНСОЛІДАЦІЯ ВІДТВОРНИХ ЯКОСТЕЙ ЛІНІЙ І РОДИН ПРИ ЧИСТОПОРОДНОМУ РОЗВЕДЕННІ УЕЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ

Хватова М. А., к. с.-г. н.
Інститут тваринництва НААН

У статті наведено результати оцінки варіабельності відтворювальних ознак ліній і родин уельської породи свиней за коефіцієнтами фенотипічної консолідації.

Визначено рівень консолідації окремих ліній і родин у стаді за відтворювальними якостями.

Встановлено більший рівень мінливості окремих ознак у лініях, ніж родин. Не встановлено абсолютно консолідованих і неконсолідованих ліній і родин. Пропонуються критерії підбору за окремими ознаками при індивідуальній переважаючій селекції свиней.

Ключові слова: **свині, лінії і родини, відтворювальні ознаки, фенотипічна мінливість, консолідація, селекція.**

Загальновідомо, що максимальна ефективність галузі тваринництва можлива при наявності консолідованих за багатьма продуктивними ознаками тварин, які пройшли селекцію. Це важливо як при чистопородному розведенні, так і при промисловому схрещуванні й гібридизації. Константність порід, типів, ліній і родин – це здатність їх у ряді поколінь зберігати характерні ознаки [1]. Стійкість передачі спадкових ознак своєму потомству в поколіннях залежить від рівня консолідації. Слово ”**консолідація”** походить від латинських **con** - разом, **solido** – закріплюю і означає підсилення, об’єднання. При високому ступені консолідації у всіх парах хромосом у каріотипі відсутня різноманітність гамет. У помісей же, навпаки, відмічено повну гетерологічність стану усіх хромосом та максимальний прояв різноманітності гамет вихідних порід. Тому гетеро логічний стан всіх пар хромосом є генетичною передумовою для максимального прояву ефекту гетерозису.

Таким чином, рівень консолідації залежить від співвідношення гомо- чи гетерозиготного стану пар хромосом у каріотипі генотипа тварин [2]. Гомогенність необхідна для консолідації, гетерогенність – для удосконалення. Константність генеалогічних структур пояснюється підвищенням рівня гомозиготності за ознаками продуктивності [3]. При консолідації спостерігаємо перехід відповідних пар хромосом із гетерологічного стану в гомологічний. Отримання гомозиготних тварин, особливо плідників, сприяє збільшенню препотентних поліпшувачів та загального ефекту селекції. Кращий ефект встановлено при використанні гомозиготних плідників на гетерозиготних матках. Для практичного використання батьківських пар з необхідним складом хромосом в генотипах, а звідси і відповідним рівнем їх консолідації, необхідно провести індивідуальний аналіз хромосом в їх каріотипах. Найбільш точну модель визначення ступеня консолідації запропонували І. П. Петренко і Д. Т. Вінничук [2].

Ступінь консолідації спадковості для окремої особини чи групи помісних тварин вони визначали через індекс консолідації, який враховує питому вагу гомологічних пар хромосом у загальній їх кількості. Ступінь консолідації коливається в межах від 0 до 100 %.

Проте попередньо необхідно провести складні цитогенетичні дослідження з застосуванням автоматизованого їх аналізу сучасними комп'ютерними засобами та методів генетичного маркування окремих хромосом за допомогою специфічних маркерів.

Рівень гомозиготності та ступінь консолідації, алельний спектр можливо визначати також і імуногенетичними дослідженнями. Ці методи найбільш вивчені, доступні і дають об'єктивну оцінку генетичного стану, наявності гетерогенності та генетичного різноманіття популяцій чи особин. Проте при цьому необхідні також лабораторні дослідження, обладнання, реактиви.

Нині в практиці ще немає надійного і доступного показника оцінки консолідації генеалогічних груп тварин за фенотипічними ознаками. А поки тільки ретельний аналіз фенотипічної мінливості потомства від вихідних порід можуть дати повну інформацію про рівень консолідації.

Методами математичної статистики визначаються стандартні відхилення варіанси, коефіцієнти мінливості, кореляції, тощо. На основі цих генетико-популяційних параметрів Ю. П. Полупан [5] запропонував розрахунок критерія оцінки консолідації за співвідношенням мінливості (δ, Cv) окремих ознак відносно генеральної сукупності. Теоретичним передпосиланням цього методу є припущення про зниження мінливості внутрі консолідованої групи тварин за всіма ознаками й їх фенотипічний прояв відносно загальної мінливості стада.

На думку М. З. Басовського [4] за допомогою коефіцієнтів мінливості, кореляцій і інших параметрів можливо з достатньою точністю встановлювати закономірність мінливості й успадковування та прогнозувати результати селекції. При цьому важливо стабілізувати і забезпечити однаковий вплив паратипічних факторів в усіх групах тварин.

Таким чином, аналіз ступеня консолідації спадковості потомства в поколіннях є важливим і актуальним селекційним засобом як із теоретичної, так і практичної точок зору.

Метою наших досліджень було визначення і аналіз ступеня консолідації відтворних ознак лінійно-родинних кросів в уельській породі.

Матеріали та методи досліджень. Аналіз відтворної здатності ліній і родин свиней уельської породи проведено в ДП ДГ "Гонтарівка" ІТ НААН протягом 2002–2010 рр.

Враховувались ознаки: багатоплідність, кількість поросят у 21 добу і при відлученні, молочність і маса гнізда, маса гнізда 1 голови при народженні, у 21 добу та відлученні у 2 міс. Коефіцієнт фенотипічної консолідації (К) визначали за методикою Ю. П. Полупан за формулою:

$$K_1 = 1 - \frac{\delta_1}{\delta_{сер}} \quad (1)$$

$$K_2 = 1 - \frac{\mathrm{CV}_1}{CV_{сер}} \quad (2)$$

де K_1, K_2, – коефіцієнти фенотипічної консолідації;

δ_1 – середньоквадратичне відхилення дослідної групи чи однієї особини;

$\delta_{сер}$ – теж середнє по стаду;

CV_1, $CV_{сер}$ – коефіцієнти фенотипічної мінливості.

При наявності коефіцієнта мінливості (δ), або (CV) розраховані фенотипічні консолідації (К) будуть аналогічні. Коефіцієнти фенотипічної кореляції між індексами $К_1$ і $К_2$ дуже високі й істотні (r = 0,88–1,00) [5].

Теоретично коефіцієнти фенотипічної консолідації можуть бути від'ємними або позитивними і знаходитись в межах від 0 до 1,0. Із підвищенням ступеня консолідації стада показник оцінки теж збільшується.

У випадку високої мінливості ознак коефіцієнти консолідації будуть мати від'ємні значення. Одержання негативних показників оцінки свідчить про незадовільний стан стада за консолідованістю.

У випадку використання даних у поколіннях по групах полусібсів батьків коефіцієнти фенотипічної консолідації можуть розглядатися як спосіб визначення препотентності за Ф. Ф. Ейснером [6].

Фенотипічні параметри мінливості (δ, Cv) визначали за алгоритмами М. Плохінського [7] програмним забезпеченням MS Excel.

Результати досліджень. Відтворювальні ознаки заводських ліній і родин уельської породи наведено в таблицях 1, 2.

Абсолютні їх значення відповідали вимогам класів еліта та першого для даної породи. Достовірність різниць окремих показників як в лініях, так і в родинах була на рівні $P \geq 0,05$ ($F \geq 2,0$, n = 342 голів). Селекційний диференціал (Δ) за багатоплідністю в родинах був 0,47 гол., у лініях – 0,74 гол, тобто невисокий, а щорічний генетичний приріст – від 0,05 поросяти до 0,07 гол.

Більший розмах селекційного диференціалу був за молочністю (від 5,8 кг. до 11,03 кг.) та масою гнізда при відлученні у 2 місяці (від 7,8 кг. до 10,6 кг.). Ці показники свідчать про можливість проведення ефективної селекції при лінійно–родинному чистопородному розведенні. Проте це можливе при досягненні консолідованих ознак продуктивності у свиней, які пройшли селекцію. Абсолютні показники ще не гарантують високих результатів.

Основними критеріями оцінки фенотипічної мінливості ознак є показники середньоквадратичного відхилення (δ) і коефіцієнта мінливості (Cv). У наших дослідженнях коефіцієнти фенотипічної мінливості (Cv) за відтворними ознаками коливалися в межах від 6,99 до 31,2 %.

Встановлено внутрішньолінійно–родинну фенотипічну мінливість за окремими основними ознаками (рис.) Найбільш високі коефіцієнти мінливості (Cv) встановлені за масою гнізда при народженні (від 17,84 % до 26,33 %), у 21 – денному віці (від 13,93 % до 20,17 %) та при відлученні (від 35,76 % до 43,42 %). Найбільш консолідованими були показники багатоплідності ($\delta_{ср}$ = 1,9), кількості поросят при відлученні ($\delta_{ср}$ = 2,1) та тривалості поросності ($\delta_{ср}$ = 2,7). Високі показники фенотипічної мінливості відтворювальних ознак дають можливість забезпечення ефективного добору і підбору кнурів і маток для одержання внутрішньопородних гетерозисних поєднань та постійного генетичного прогресу при удосконаленні ліній і родин згідно з Програмою і перспективними планами селекційно–племінної роботи з уельською породою свиней. Більш надійним і приємливим для практики показником оцінки константності генеалогічних груп свиней є ступінь фенотипічної консолідації ознак (К), який визначається як співвідношення мінливості окремих ознак до середнього стада. У наших дослідженнях було розраховано рівень фенотипічної консолідації окремих ліній і родин за відтворювальними ознаками (табл. 3 і 4).

Таблиця 1

Відтворювальні ознаки ліній кнурів уельської породи у ДП ДГ "Гонтарівка" ІТ НААН, n=908 (M±m)

Селекційні ознаки	Рекса n=104	Теда n=162	Ямса n=97	Велінгтона n=81	Уотчмна n=86	Уейтера n=160	Віктора n=69	Леда n=63	Імперіала n=86
Поросність, діб	112,85 ±0,17	113,36 ±0,22	113,65 ±0,42	113,45 ±0,34	113,08 ±0,410	113,8 ±0,31	113,45 ±0,42	113,73 ±0,27	113,38 ±0,29
Багатоплідність, гол.	10,11 ±0,19	10,025 ±0,15	10,21 ±0,19	10,58 ±0,19	9,84 ±0,19	10,07 ±0,16	10,03 ±0,25	10,05 ±0,25	10,11 ±0,17
К-кість мертвонароджених, гол.	-	-	-	9,54 ±0,29	2,7 ±0,23	2,60 ±0,19	2,44 ±0,24	2,71 ±0,39	2,57 ±0,21
Маса гнізда при народженні, кг	9,72 ±0,21	10,08 ±0,57	9,84 ±0,19	-	9,51 ±0,22	10,35 ±0,49	9,40 ±0,30	9,19 ±0,29	9,36 ±0,18
Жива маса поросяти при народженні, кг	0,98 ±0,01	0,98 ±0,007	0,99 ±0,01	0,94 ±0,11	0,97 ±0,01	0,99 ±0,01	0,97 ±0,01	0,95 ±0,01	0,97 ±0,01
Кількість поросят у 1 міс. віці, гол.	9,02 ±0,21	8,93 ±0,18	8,98 ±0,21	9,30 ±0,22	9,04 ±0,24	8,99 ±0,19	8,84 ±0,27	8,66 ±0,27	8,86 ±0,22
Жива маса 1 гол. у 21 добу, кг	7,17 ±0,11	7,63 ±0,36	7,23 ±0,16	6,73 ±0,2	7,19 ±0,12	7,18 ±0,09	7,03 ±0,12	6,96 ±0,13	7,40 ±0,19
Молочність, кг	64,24 ±1,77	64,62 ±1,58	63,25 ±1,55	63,32 ±1,55	64,93 ±1,83	63,76 ±1,38	62,14 ±1,89	59,17 ±1,76	64,65 ±1,96
К-кість поросят у 2 міс., гол.	8,64 ±0,21	8,47 ±0,18	8,78 ±0,20	8,93 ±0,23	8,66 ±0,25	8,55 ±0,19	8,74 ±0,27	8,19 ±0,28	8,71 ±0,23
Маса гнізда у 2 міс., кг	164,73 ±3,66	162,54 ±3,10	166,06 ±3,79	163,89 ±3,95	167,55 ±4,54	165,56 ±3,43	165,23 ±4,90	156,92 ±4,85	164,4 ±3,92
Жива маса 1 гол. при відлученні у 2 міс., кг	19,19 ±0,13	19,27 ±0,12	19,01 ±0,17	18,69 ±0,22	19,48 ±0,12	19,39 ±0,12	18,97 ±0,19	19,39 ±0,24	19,04 ±0,17

Таблиця 2

Відтворювальні ознаки родин свиноматок уельської породи у ДП ДГ "Гонтарівка" ІТ НААН, n=908 (M±m)

Селекційні ознаки	Родини						
	Л. Мейд n = 253	**Лайк Герл n = 342**	**Д. Міст n = 61**	**Емми n = 71**	**Куїні n = 50**	**Імпоузін n = 91**	**Емпріс n = 40**
Поросність, діб	113,60 ±0,23	113,62 ±0,18	113,46 ±0,34	114,22 ±0,58	113,72 ±0,43	113,43 ±0,26	112,7 ±0,67
Багатоплідність, гол.	10,30 ±0,12	10,11 ±0,11	10,03 ±0,25	10,24 ±0,21	10,20 ±0,26	9,93 ±0,21	9,83 ±0,33
К-кість мертво-народжених, гол.	2,94 ±0,15	2,49 ±0,13	3,30 ±0,45	4,50 ±0,15	-	2,64 ±0,20	-
Жива маса 1 гол. при народженні, кг.	0,97 ±0,01	0,98 ±0,01	10,03 ±0,28	0,98 ±0,01	0,99 ±0,01	0,98 ±0,01	0,96 ±0,02
Маса гнізда при народженні, кг.	9,76 ±0,14	10,18 ±0,37	9,31 ±0,26	9,80 ±0,24	10,09 ±0,27	9,42 ±0,21	9,37 ±0,37
К-кість поросят у 1 міс., гол.	9,10 ±0,15	8,97 ±0,12	8,60 ±0,29	8,95 ±0,26	9,14 ±0,30	8,87 ±0,22	8,98 ±0,37
Жива маса 1 гол. в 21 добу, кг.	64,71 ±1,16	7,26 ±0,18	7,22 ±0,25	8,81 ±0,72	7,16 ±0,18	7,08 ±0,10	7,06 ±0,22
Молочність, кг.	72,0 ±0,008	63,03 ±0,93	61,97 ±2,04	70,8 ±0,24	64,06 ±1,99	62,86 ±1,76	62,20 ±2,90
Кількість поросят у 2 міс., гол.	8,64 ±0,15	8,69 ±0,12	8,25 ±0,28	8,78 ±0,25	8,72 ±0,31	8,37 ±0,22	8,60 ±0,37
Маса гнізда у 21 добу, кг.	163,66 ±2,68	165,32 ±2,07	160,71 ±5,25	168,51 ±4,69	167,10 ±5,33	161,41 ±6,31	163,4 ±6,37
Жива маса 1 гол. при відлученні у 2 міс., кг	19,06 ±0,11	19,15 ±0,10	19,50 ±0,17	19,20 ±0,25	19,40 ±0,21	19,38 ±0,15	19,09 ±0,33

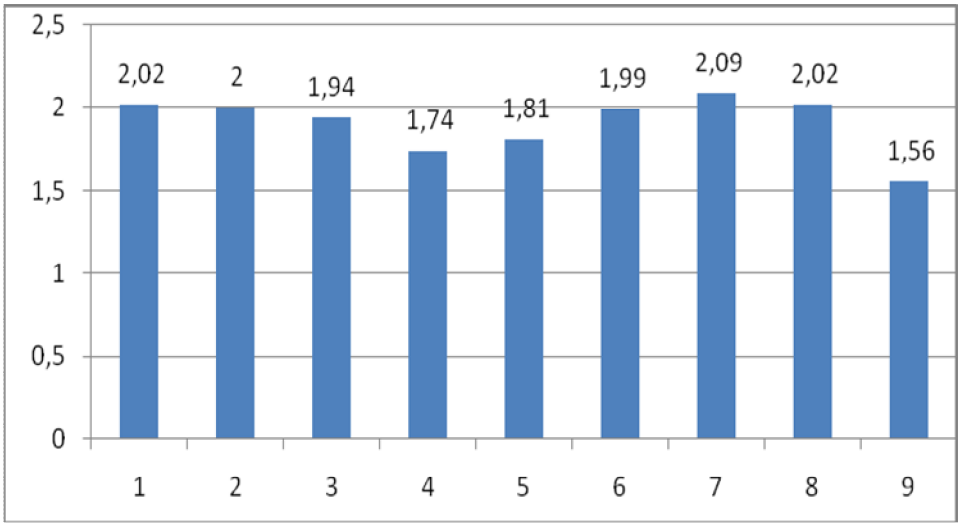

Багатоплідність, голів (δ)

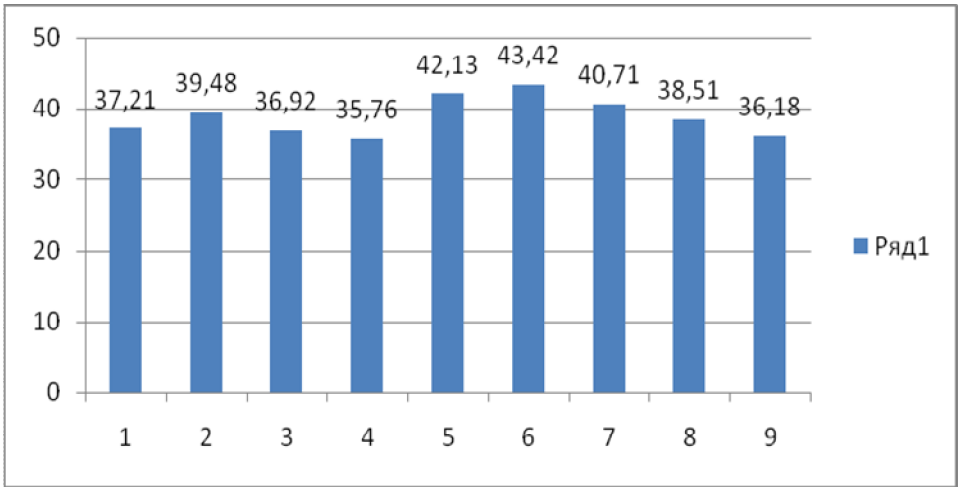

Маса гнізда при відлученні у 2 міс., кг (Cv)

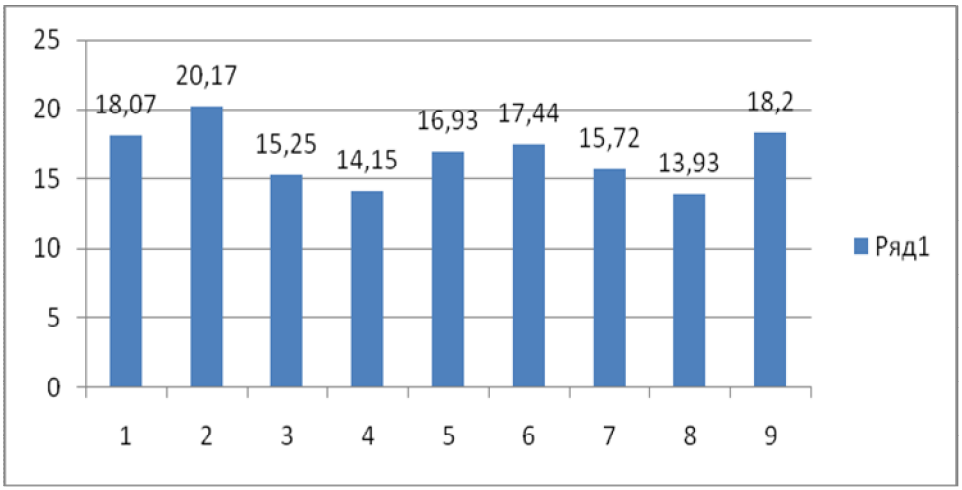

Молочність, кг (Cv)

Рис. Фенотипічна мінливість відтворювальних ознак ліній кнурів уельської породи (Cv)), n = 908.

1 – Рекс, 2 – Тед, 3 – Ямс, 4 – Велінгтон, 5 – Уотчман, 6 – Уейтер, 7 – Віктор, 8 – Лед, 9 – Імперіал.

Таблиця 3

Рівень фенотипічної консолідації лінії кнурів уельської породи за відтворювальною здатністю, n=908

Селекційні ознаки	Лінія кнурів				
	Рекса	Теда	Ямса	Велінг-тона	Уотч-мана
Тривалість поросності, діб	0,288	-0,033	-0,504	-0,124	-0,394
Багатоплідність, гол.	-0,057	-0,047	-0,016	0,089	0,052
Жива маса 1 гол. при народженні, кг	+0,585	+0,585	+0,430	+0,378	+0,554
Маса гнізда при народженні, кг	-0,019	-0,042	+0,113	+0,061	+0,019
Кількість голів у 1 міс.	-0,005	-0,068	0,036	0,068	-0,009
Жива маса 1 гол. в 1 міс., кг	+0,146	-0,169	-0,185	-0,154	+0,108
Молочність, кг	-0,085	-1,211	0,084	0,150	-0,016
Маса гнізда при відлученні, кг	0,044	-0,014	0,051	0,081	-0,082
К-кість поросят при відлученні, гол.	+0,024	-0,053	+0,097	-0,056	-0,058
Жива маса 1 гол. при відлученні у 2 міс., кг	0,158	0,057	-0,062	-0,257	0,290

Продовження таблиці 3

Селекційні ознаки	Лінія кнурів			
	Уейтера	Віктора	Леда	Імперіала
Тривалість поросності, діб	-0,431	-0,281	+0,223	+0,029
Багатоплідність, гол.	-0,042	-0,094	-0,057	0,184
Жива маса 1 голови при народженні, кг	+0,275	+0,497	+0,534	+0,689
Маса гнізда при народженні, кг	-0,061	-0,169	-0,113	+0,216
Кількість голів у 1 міс.	-0,073	-0,032	0,013	0,072
Жива маса 1 гол. 1 міс., кг	+0,123	+0,254	+0,215	-0,323
Молочність, кг	-0,047	0,056	0,163	-0,093
Маса гнізда при відлученні, кг	-0,115	-0,046	0,011	0,070
Кількість поросят при відлученні, гол.	-0,085	-0,017	-0,012	+0,047
Жива маса 1 гол. при відлученні у 2 міс., кг	0,019	-0,012	-0,2000	0,007

Таблиця 4

Рівень фенотипічної консолідації родин уельської породи за відтворювальною здатністю, n=892

Селекційні ознаки	Родини				
	Лайк Мейд	Лайк Герл	Емми	Куїні	Імпоузін
Тривалість поросності, діб	-0,080	0,025	-0,314	0,116	0,286
Багатоплідність, гол.	-0,047	+0,005	+0,152	+0,026	-0,026
Жива маса 1 гол. при народженні, кг	-0,106	-0,288	+0,115	+0,091	+0,034
Маса гнізда при народженні, кг	0,032	-0,182	0,247	0,139	0,247
К-кість гол. у 1 міс.	-0,101	0,017	0,095	0,017	0,045
Жива маса 1 гол. в 1 міс., кг	+0,031	-0,008	-0,449	+0,008	+0,260
Молочність, кг	-0,138	-0,026	0,167	0,135	-0,033
Маса гнізда при відлученні, кг	-0,120	0,024	0,107	-0,027	0,070
К-кість поросят при відлученні, гол.	+0,013	0,045	0,071	0,027	0,058
Жива маса 1 гол. при відлученні у 2 міс., кг	-0,012	0,006	-0,156	0,102	0,120

Продовження таблиці 4

Селекційні ознаки	Родини	
	Емпріс	Дон Міст
Тривалість поросності, діб	-0,247	0,211
Багатоплідність, гол.	-0,111	-0,016
Жива маса 1 голови при народженні, кг	-0,135	-0,058
Маса гнізда при народженні, кг	-0,290	-0,182
К-кість гол. у 1 міс.	-0,060	-0,015
Жива маса 1 гол. в 1 міс., кг	-0,118	+0,291
Молочність, кг	-0,127	0,022
Маса гнізда при відлученні, кг	-0,083	0,028
К-кість поросят при відлученні, гол.	-0,040	-0,058
Жива маса 1 гол. при відлученні у 2 міс., кг	-0,247	0,187

У наших дослідженнях відмічено значну варіабельність коефіцієнтів фенотипічної консолідації відтворних ознак у розрізі окремих заводських ліній і родин. Розмах варіювання коливався в межах від – 0,554 до 0,689 у ліній і від – 0,449 до 0,286 у родин, тобто відмічено більшу мінливість у ліній. Це можна пояснити тим, що інтенсивна селекція за відтворними ознаками ведеться з матками, а з кнурами – за відгодівельними і м'ясо-сальними ознаками. Це підтверджується і ступенем консолідації за окремими ознаками.

Так, серед вивчаємих ознак найбільший рівень консолідації у ліній відмічається за показниками маси. Наприклад, за масою гнізда при народженні (К=0,375–0,689). Найменший рівень консолідації встановлено за ознаками багатоплідності і масою гнізда при відлученні у 2 місяці. Зниження рівня консолідації у цьому випадку пояснюється зростанням паратипічних чинників впливу (підгодівля, утримання, вплив критичних періодів онтогенезу поросят, тощо). Відмічено значні відмінності за рівнем консолідації між окремими лініями і родинами. Але не було встановлено абсолютно консолідованих чи неконсолідованих окремих ліній і родин. Це свідчить про важливість індивідуальної роздільної і переважаючої селекції за окремими селекційними ознаками.

Висновки:

1. Використання коефіцієнтів фенотипічної консолідації при аналізі, оцінці й апробації нових генеалогічних структур та удосконаленні існуючих порід, типів, ліній і родин свиней надає можливість оперативно встановити їх рівень консолідації.

2. Пропонується визначення коефіцієнтів фенотипічної консолідації окремих ознак за показниками фенотипічної мінливості з метою об'єктивного підбору батьківських пар при роздільній, переважаючій за окремими якостями, селекції.

Бібліографічний список

1. Зубець М. В. Довідник зооінженерних термінів / М. В. Зубець. – К.: Аграрна наука, 1995. – 182 с.

2. Петренко І. П. Генетико – популяційні процеси при розведенні тварин / І. П. Петренко, М. В. Зубець, Д. Т. Вінничук, А. П. Петренко. – К.: Аграрна наука, 1997. – 479 с.

3. Буркат В. П. Розведення тварин за лініями: генезис понять і методів та сучасний селекційний контекст / В. П. Буркат, Ю. П. Полупан. – К.: Аграрна наука, 2004. – 68 с.

4. Басовский Н. З. Крупномасштабная селекция в животноводстве / Н. З. Басовский, В. П. Буркат, В. И. Власов, В. П. Коваленко. – К.: Украина, 1994. – 374 с.

5. Полупан Ю. П. Оценка степени фенотипической консолидации генеалогических групп животных / Ю. П. Полупан // Зоотехния, 1996. – № 10. – С. 13–15.

6. Эйснер Ф. Ф. Теория и практика племенного дела в скотоводстве / Ф. Ф. Эйснер. – К.: Урожай, 1981. – 192 с.

7. Плохинский Н. А. Биометрия / Н. А. Плохинский. – М., 1970. – 368 с.

ФЕНОТИПИЧЕСКАЯ КОНСОЛИДАЦИЯ ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНЫХ КАЧЕСТВ ЛИНИЙ И СЕМЕЙСТВ ПРИ ЧИСТОПОРОДНОМ РАЗВЕДЕНИИ УЭЛЬСКОЙ ПОРОДЫ СВИНЕЙ

Хватова М. А., Институт животноводства НААН

В статье представлены результаты оценки вариабельности воспроизводительных качеств линий и семейств уэльской породы по коэффициентам фенотипической консолидации.

Определены уровень консолидации отдельных линий и семейств в стаде по воспроизводительным качествам.

Установлен больший уровень изменчивости отдельных признаков у линий, чем маток. Не установлено абсолютно консолидованных и неконсолидованных линий и семейств. Рекомендуются критерии подбора по отдельным признакам при индивидуальной преобладающей селекции свиней.

Ключевые слова: свиньи, линии и семейства, воспроизводительные качества, фенотипическая изменчивость, консолидация, селекция.

PHENOTYPIC CONSOLIDATION REPRODUCTIVE QUALITY LINES AND FAMILIES AT PURE BREEDING WELSH BREEDS OF PIGS

Khvatova M. A., Institute of Animal science NAAS

The article presents the results of evaluation of variability of reproductive qualities lines and families Welsh breed phenotypic coefficients of consolidation.

Determine the level of consolidation of individual lines and the families in the herd on reproductive qualities.

Installed a greater level of variability of individual traits in lines than queens. Not found absolutely konsolidovannyh and nekonsolidovannyh lines and families. Recommended selection criteria for individual characteristics prevailing in individual breeding pigs.

Keywords: pigs, line and the family, reproductive performance, phenotypic variability, consolidation, selection.

УДК 636.4.082

М'ЯСНІСТЬ СТРЕСОСТІЙКОГО МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ

Церенюк О. М., к. с.-г. н.
Інститут тваринництва НААН

У представленому матеріалі висвітлено результати оцінки за забійними якостями тварин, що представляють більший інтерес для селекційно-племінної роботи (відзначаються вищим рівнем енергії росту), трьох груп розподілу за стресостійкістю. Визначення стресостійкості проведено шляхом розподілу на класи за критерієм ССТ. У наших дослідженнях не було встановлено значних розбіжностей за забійними та м'ясними якостями (показниками забійного виходу, лінійних вимірів туш та товщини шпику) між тваринами різних груп розподілу за стресостійкістю, при визначенні за критерієм ССТ.

Ключові слова: **свині, забійні якості, м'ясність, стресостійкість, продуктивність.**

Свинина займає одне з найважливіших місць у харчуванні людини. Поживна цінність цього продукту визначається перш за все тим, що вона є носієм повноцінного білку та жиру. Від обсягів продукції свинарства напряму залежать темпи вирішення проблеми забезпечення населення високоякісним білком тваринного походження [1-3].

Інтенсивні технології виробництва свинини формують нові вимоги до м'ясних генотипів свиней, які повинні в жорстких технологічних умовах швидко набирати живу масу та зберігати високий рівень якості туш [4]. Велика роль в успішному виконанні завдань зі збільшення виробництва високоякісної нежирної свинини належить правильному використанню наявних порід свиней різного напрямку продуктивності. Це вимагає глибокого і всебічного вивчення особливостей росту та формування їх м'ясо-сальних якостей [5]. При цьому, слід враховувати, що розвиток та формування певних ознак відбувається в залежності від умов